

АНАЛІТИЧНА ДОВІДКА

щодо кількості осіб зі встановленим діагнозом «Розлади психіки та поведінки» та надання послуг відповідно до ПМГ за кодами F00-F99

АНАЛІТИЧНА ДОВІДКА
щодо кількості осіб зі встановленим діагнозом «Розлади психіки та поведінки» та надання послуг відповідно до ПМГ за кодами F00-F99

ЗМІСТ

Перелік скорочень	3
Клас V. Розлади психіки та поведінки за Міжнародною класифікацією хвороб 10-го перегляду (МКХ-10)	4
Глосарій	6
Вступ	7
1. Динаміка кількості пацієнтів за діагнозами F00-F99	8
2. Розподіл кількості пацієнтів з діагностованими розладами психіки і поведінки за статтю	11
3. Розподіл кількості пацієнтів з діагностованими розладами психіки і поведінки за віковими групами	14
4. Географічний розподіл пацієнтів з діагностованими розладами психіки і поведінки	19
5. Динаміка кількості та розподіл за статтю і віковими групами пацієнтів з діагностованими розладами психіки і поведінки внаслідок вживання ПАР	22
6. Динаміка кількості та розподіл за пакетами наданих послуг пацієнтів з діагностованими розладами психіки і поведінки	26
7. Заклади охорони здоров'я, що заключили договори з НСЗУ про надання психіатричної допомоги у 2024 році	27
Висновки	30
Додаток 1	31
Узагальнені дані щодо кількості осіб з діагнозами F00-F99 за 2022-2024	31
Додаток 2	33
Коротка характеристика груп діагнозів за 2023-2024	33

Перелік скорочень

ЕСОЗ – електронна система охорони здоров'я

ЗОЗ – заклад охорони здоров'я

ЗПТ – замісна підтримувальна терапія

МЗ – медичний запис

МКФ – Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я

МКХ-10 – Міжнародна класифікація хвороб 10-го перегляду

МОЗ – Міністерство охорони здоров'я України

НСЗУ – Національна служба здоров'я України

ПАР – психоактивна речовина

ПМГ – Програма медичних гарантій

ФОП – фізична особа-підприємець

ІСРС-2 – Міжнародна класифікація первинної медичної допомоги (2-ге видання)

Клас V. Розлади психіки та поведінки за Міжнародною класифікацією хвороб 10-го перегляду (МКХ-10)

F00-F09 – Органічні, включаючи симптоматичні, психічні розлади

F00 – Деменція при хворобі Альцгеймера (G30.-)

F01 – Васкулярна [судинна] деменція

F02 – Деменція при інших хворобах, класифікованих в інших рубриках

F03 – Неуточнена деменція

F04 – Органічний амнестичний синдром, не викликаний алкоголем та іншими Психотропними речовинами

F05 – Делірій, не викликаний алкоголем та іншими психотропними речовинами

F06 – Інші психічні розлади, спричинені ураженням чи дисфункцією головного мозку або внаслідок соматичної хвороби

F07 – Розлади особистості та поведінки внаслідок хвороби, ушкодження та дисфункції головного мозку

F09 – Органічний або симптоматичний психічний розлад, неуточнений

F10-F19 – Розлади психіки та поведінки внаслідок вживання психоактивних речовин

F10 – Розлади психіки та поведінки внаслідок вживання алкоголю

F11 – Розлади психіки та поведінки внаслідок вживання опіоїдів

F12 – Розлади психіки та поведінки внаслідок вживання канабіноїдів

F13 – Розлади психіки та поведінки внаслідок вживання седативних чи снодійних засобів

F14 – Розлади психіки та поведінки внаслідок вживання кокаїну

F15 – Розлади психіки та поведінки внаслідок вживання інших стимуляторів, включаючи кофеїн

F16 – Розлади психіки та поведінки внаслідок вживання галюциногенів

F17 – Розлади психіки та поведінки внаслідок вживання тютюну

F18 – Розлади психіки та поведінки внаслідок вживання легких розчинників

F19 – Розлади психіки та поведінки внаслідок вживання декількох препаратів та інших психоактивних речовин

F20-F29 – Шизофренія, шизотипові стани та маячні розлади

F30-F39 – Розлади настрою [афективні розлади]

F40-F48 – Невротичні, пов'язані зі стресом та соматоформні розлади

F40 – Фобійні тривожні розлади

F41 – Інші тривожні розлади

F42 – Обсесивно-компульсивний [нав'язливо-компульсивний] розлад

F43 – Реакція на тяжкий стрес та розлади адаптації

F44 – Дисоціативні [конверсійні] розлади

F45 – Соматоформні розлади

F48 – Інші невротики розлади

F50-F59 – Поведінкові синдроми, пов'язані з фізіологічними розладами та фізичними факторами

F60-F69 – Розлади зрілої особистості та поведінкові розлади

F70-F79 – Розумова відсталість

F80-F89 – Розлади, пов'язані з психологічним розвитком

F90-F98 – Розлади поведінки та емоцій, які починаються здебільшого в дитячому та підлітковому віці

F99 – Неуточнений психічний розлад

Глосарій

Стан/діагноз – електронний медичний запис, що категоризує стан пацієнта за одним із довідників станів пацієнта. Окрім коду діагнозу за довідником лікар може вказати ступінь тяжкості та стадію захворювання. Кожен зареєстрований стан/діагноз може бути використаний в якості основного, супутнього або ускладненого діагнозу взаємодії [\(1\)](#).

Основний діагноз – це діагноз, який встановлений після обстеження і який є основною причиною виникнення епізоду лікування пацієнта та на який спрямовано основні медичні інтервенції [\(2\)](#).

Додатковий діагноз – стан, скарга або захворювання, що існує паралельно з причиною госпіталізації або ж виникає протягом епізоду надання медичної допомоги стаціонарному хворому. В ЕСОЗ можуть бути внесені такі види додаткових діагнозів як супутні та ускладнення [\(2\)](#).

Супутній діагноз – це стан або захворювання, що не має причинно наслідкового зв'язку з основним діагнозом [\(2\)](#).

Ускладнення – це стан або захворювання, що пов'язане з основним діагнозом або діями в процесі медичних втручань [\(2\)](#).

ВСТУП

За даними звіту ВООЗ про психічне здоров'я ([WHO/EURO:2023-5306-45070-68914](https://www.who.int/euro/news-room/factsheets/fs1047)) приблизно кожна восьма людина у світі має той чи інший психічний розлад. В свою чергу, поширеність різних психічних розладів варіюється залежно від віку та статі. Аналіз інформації про кількість осіб, що мають встановлений діагноз «Розлади психіки та поведінки» є критично важливим для ефективного планування та реалізації заходів у сфері охорони здоров'я.

Джерело даних: база даних ЕСОЗ.

Часовий аналіз: 01.01.2022 – 30.12.2024 рр.

Коди, які аналізувались: F00-F99 – «Розлади психіки та поведінки» та інформації щодо надання послуг відповідно до ПМГ.

Показники, які аналізувались:

- Кількість осіб, які отримували лікування за діагнозом F00-F99 у звітному періоді.
- Кількість унікальних пацієнтів, які отримували лікування за діагнозом F00-F99 у звітному періоді.
- Кількість осіб, які мали вперше встановлений діагноз у звітному періоді.
- Кількість осіб з діагнозами F00-F99, які отримали медичні послуги за Програмою медичних гарантій (пакети 4, 9, 19, 22, 39, 51, 57).
- Кількість ЗОЗ, що підписали договори з НСЗУ про надання психіатричної допомоги за ПМГ (пакети 19, 22, 39, 51).

Аналіз здійснено відділом управління та протидії вірусним гепатитам та опіюїдної залежності Державної установи «Центр громадського здоров'я Міністерства охорони здоров'я України».

1. ДИНАМІКА КІЛЬКОСТІ ПАЦІЄНТІВ ЗА ДІАГНОЗАМИ F00-F99

Порівняно з 2022 роком у 2024 році зросла кількість осіб, які отримували лікування (з 649 171 у 2022 році до **740 016 унікальних пацієнтів у 2024 році**).

В свою чергу, зменшилась частка пацієнтів, яким було встановлено діагноз в звітному році серед загального числа осіб, які отримували лікування:

76,2% від загальної кількості осіб, які отримували лікування у 2022 році, мали вперше встановлений діагноз;

66,0% від загальної кількості осіб, які отримували лікування у 2023 році;

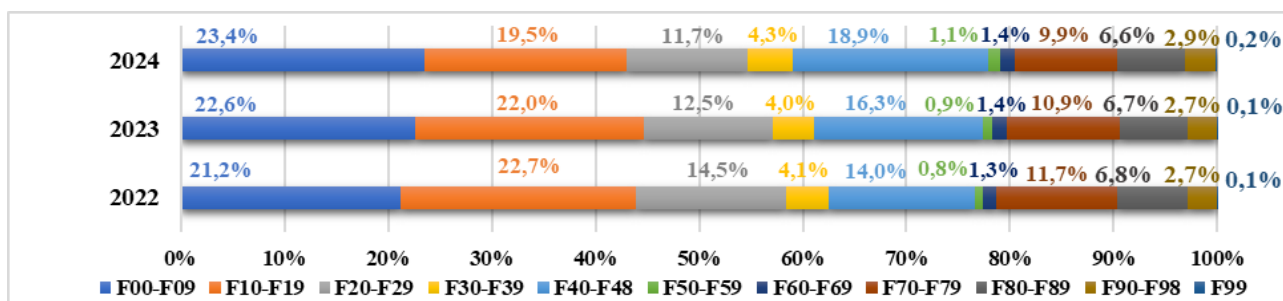
62,5% від загальної кількості осіб, які отримували лікування у 2024 році.

Кількість осіб, які отримували лікування за діагнозом групи F00-F99 в період з 01.01.2022 р. по 30.12.2024 р.

В розрізі окремих груп діагнозів не зафіксовано суттєвих змін у структурі психічних розладів як для нових пацієнтів, так і для загальної кількості осіб, що отримували лікування у період з 01.01.2022 року по 30.12.2024 року.

Частки осіб, які отримували лікування за відповідним діагнозом в період з 01.01.2022 р. по 30.12.2024 р.

Структуру поширеності психічних розладів серед осіб, які отримували медичні послуги у період 2022-2024 рр. формували наступні діагностичні групи: органічні психічні розлади (F00-F09) - 21,2-23,4% ;

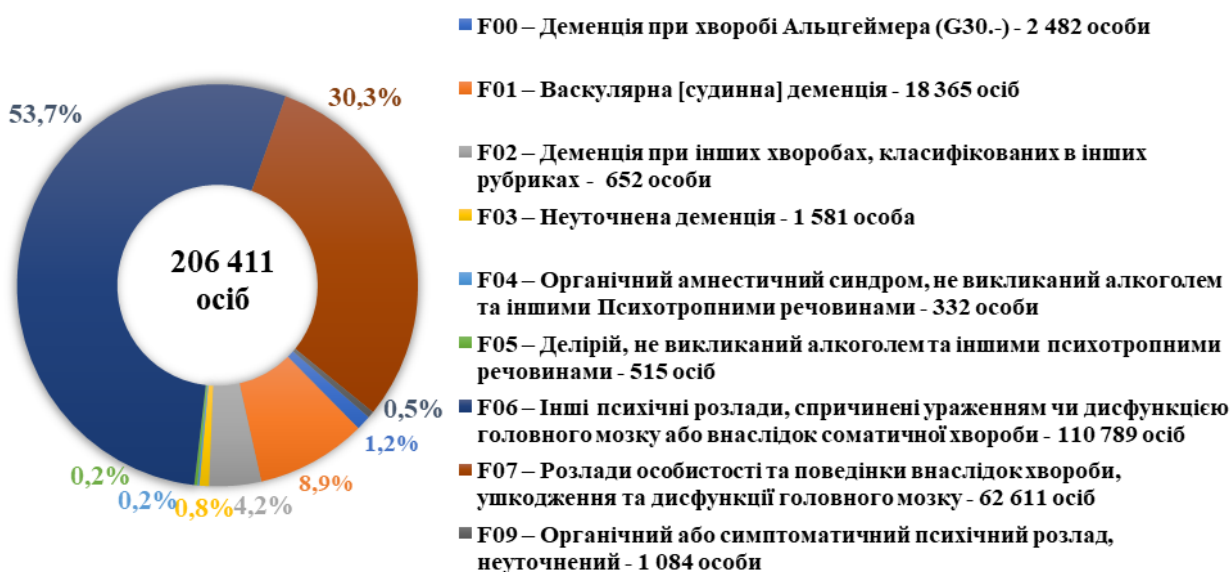
розлади психіки і поведінки внаслідок вживання ПАР (F10-F19) - 22,7-19,5% ;

невротичні розлади (F40-F48) - 14-18,9%.

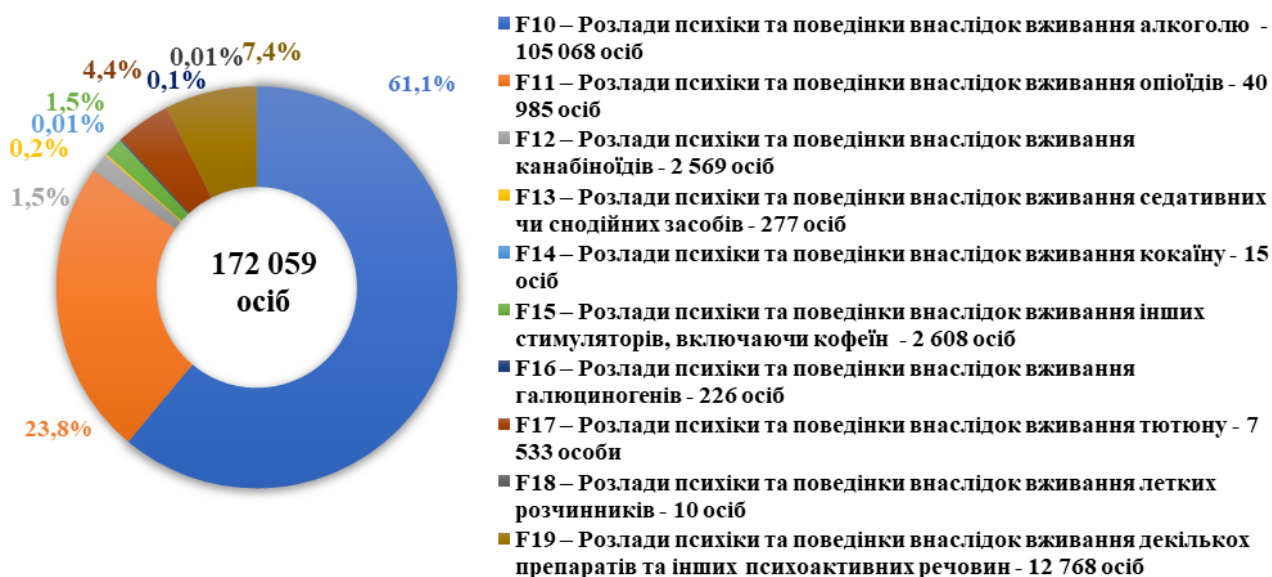
У 2023-2024 рр. спостерігається поступове зниження показників поширеності розладів психіки і поведінки внаслідок вживання ПАР по відношенню до 2022 року (-3,2%), та зростання показників поширеності неврологічних розладів (+4,9%).

Нижче представлено детальну інформацію про діагнози за трьома найбільш поширеними кодами, що зазначені вище.

Частки осіб з діагнозами F00-F09 (органічні психічні розлади) у 2024 році

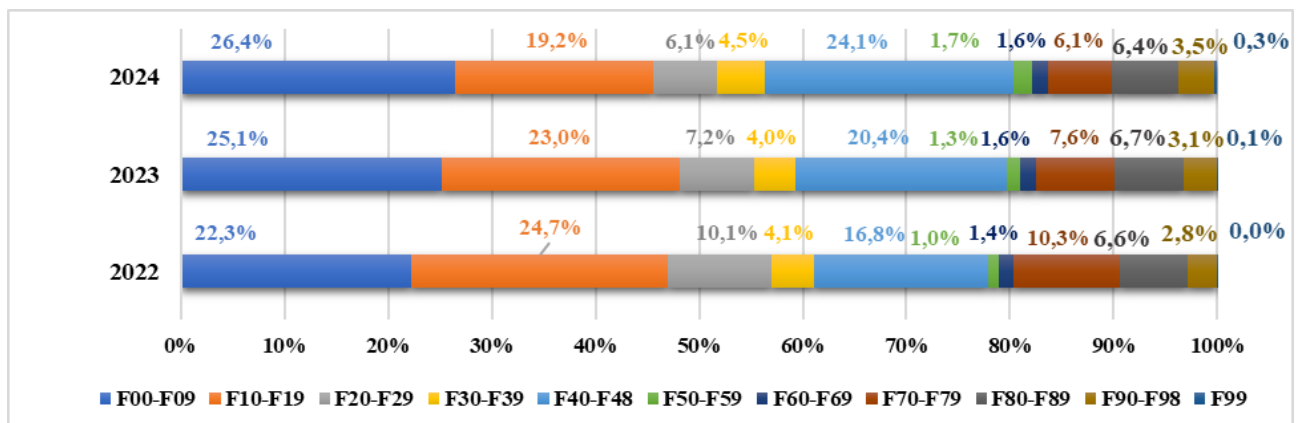
Частки осіб з діагнозами F10-F19 (розлади психіки і поведінки внаслідок вживання ПАР) у 2024 році

Частки осіб з діагнозами F40-F48 (невротичні розлади) у 2024 році

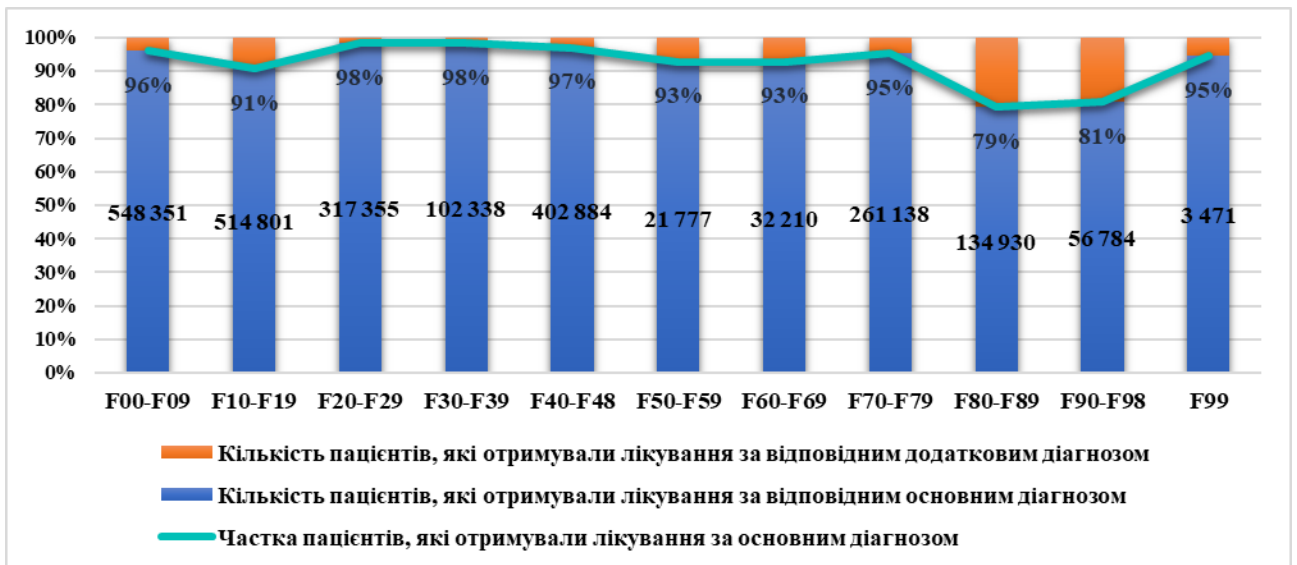
Частки осіб, що мали вперше встановлений відповідний діагноз в період з 01.01.2022 р. по 30.12.2024 р.

Основний діагноз F00-F99 в структурі поширеності психічних розладів був встановлений для 94% від загальної кількості пацієнтів з психіатричними діагнозами. Решта – відсоток осіб для яких встановлений психіатричний діагноз є додатковим.

Для окремих діагностичних груп частка пацієнтів з додатковим діагнозом є більшою (F80-F89 Розлади, пов'язані з психологічним розвитком – 21%, F90-F98 Розлади поведінки та емоцій, які починаються здебільшого в дитячому та підлітковому віці – 19%). Такий розподіл, ймовірно, вказує на те, що діагнози, які належать до даних діагностичних груп, можуть частіше супроводжуватись іншими (зокрема серцево-судинними, неврологічними тощо) розладами, що є основною причиною звернень для отримання медичної допомоги. Необхідно провести поглиблений аналіз медичних записів, зокрема, з якими основними діагнозами найчастіше поєднуються додаткові психіатричні діагнози.

Кількість пацієнтів з відповідними основними та додатковими діагнозами, 2022-2024 рр.

2. РОЗПОДІЛ КІЛЬКОСТІ ПАЦІЄНТІВ З ДІАГНОСТОВАНИМИ РОЗЛАДАМИ ПСИХІКИ І ПОВЕДІНКИ ЗА СТАТТЮ

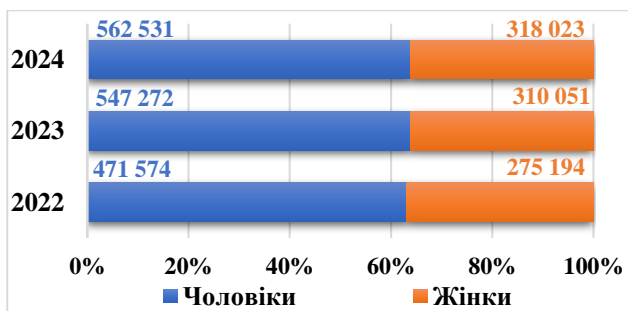
Розподіл за діагнозами F00-F99 в розрізі статі не зазнав суттєвих змін протягом 2022-2024 рр.

У 2024 році частка чоловіків склала 63,9% (562 531 особа), частка жінок – 36,1% (318 023 особи).

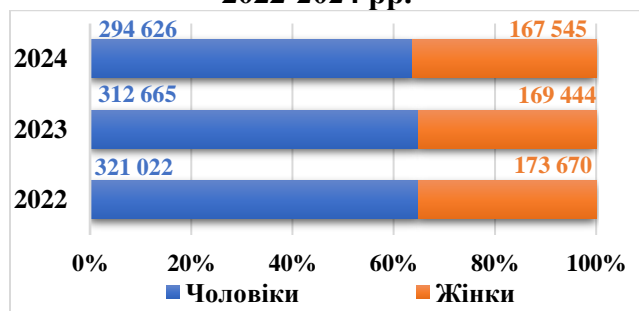
Варто зазначити, що кількість унікальних пацієнтів з розладами психіки і поведінки, які звертались за медичною допомогою протягом 2024 року, становить 740 016 осіб, тобто частка осіб, які отримали медичну допомогу у зв'язку з одним психіатричним діагнозом становить 84%, в той час як 16% - це пацієнти, які мали звернення щодо лікування декількох психіатричних діагнозів протягом року.

462 171 особі відповідний діагноз був встановлений вперше: 167 545 жінкам та 294 626 чоловікам.

Кількість осіб з діагнозом F00-F99 за статтю, 2022-2024 рр.

Кількість осіб, що мали вперше встановлений діагноз F00-F99 за статтю, 2022-2024 рр.

В розрізі окремих груп основних діагнозів спостерігається відмінність у розподілі кількості пацієнтів за статтю.

Так, у групах діагнозів Розлади настрою [афективні розлади] (F30-F39) та Поведінкові синдроми, пов'язані з фізіологічними розладами та фізичними факторами (F50-F59) незначно переважають жінки (56% від загальної кількості пацієнтів, що мали медичні записи за відповідним основним діагнозом), в той час як для решти груп спостерігається більша кількість чоловіків.

Найбільше пацієнтів чоловічої статі серед осіб з діагнозами:

F10-F19 Розлади психіки та поведінки внаслідок вживання психоактивних речовин (88%),

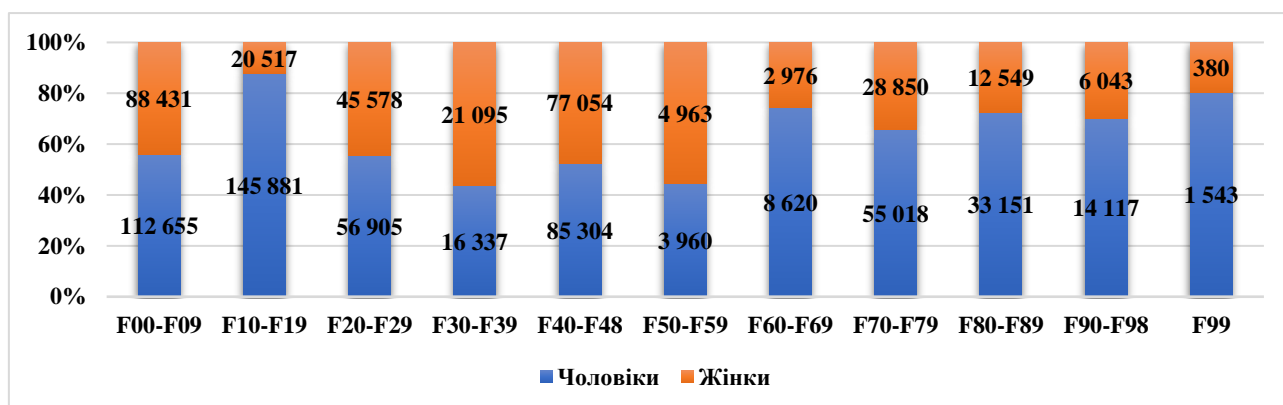
F99 Неуточнений психічний розлад (80%),

F60-F69 Розлади зрілої особистості та поведінкові розлади (74%),

F80-F89 Розлади, пов'язані з психологічним розвитком (73%),

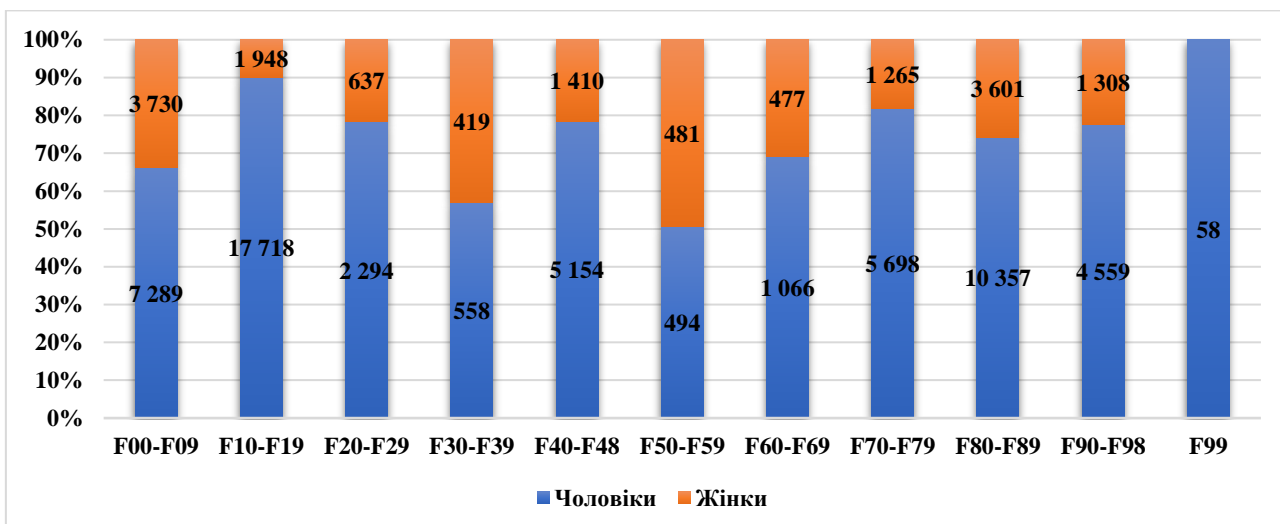
F90-F98 Розлади поведінки та емоцій, які починаються здебільшого в дитячому та підлітковому віці (70%).

Кількість пацієнтів з відповідними основними діагнозами у 2024 році

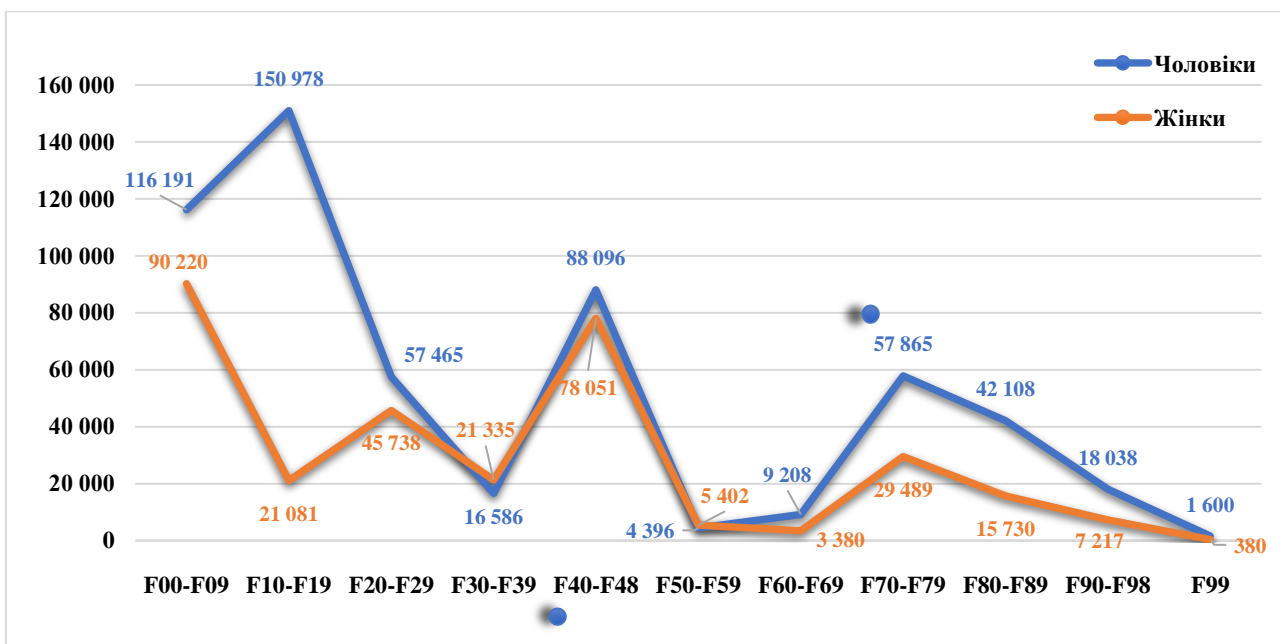
Для додаткових діагнозів також характерне переважання чоловіків у всіх групах, найбільше – F10-F19 Розлади психіки та поведінки внаслідок вживання психоактивних речовин (90%), F99 Неуточнений психічний розлад (100%), F70-F79 Розумова відсталість (82%).

Кількість пацієнтів з відповідними додатковими діагнозами у 2024 році

Для чоловіків найпоширенішим діагнозом є F10-F19 Розлади психіки та поведінки внаслідок вживання психоактивних речовин (всього 150 978 унікальних пацієнтів у 2024 році), в той час як для жінок це діагноз F00-F09 Органічні, включаючи симптоматичні, психічні розлади (90 220 унікальних пацієнтів у 2024 році).

Кількість пацієнтів з діагнозами F00-F99, за статтю, 2024 рік

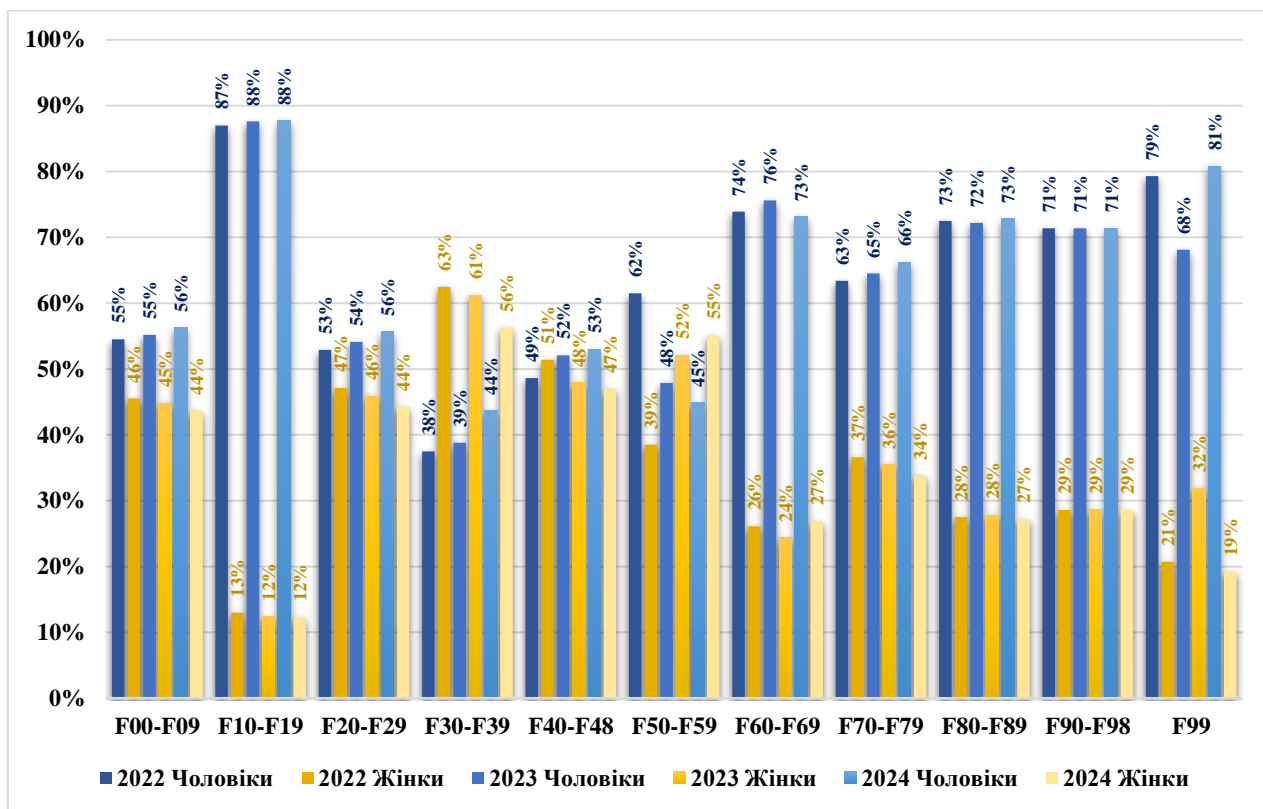

Протягом 2022-2024 рр. не зафіксовано суттєвих змін у розподілі пацієнтів за статтю, але для окремих діагностичних груп спостерігається зростання частки жінок. Так, для F50-F59 Поведінкові синдроми, пов'язані з фізіологічними розладами та фізичними факторами протягом 2022-2024 рр. частка жінок зросла з 39% до 55%, в той час як для F99 Неуточнений психічний розлад зафіксовано зростання з 21% до 32% у 2023 році і подальше зниження до 19% у 2024 році.

Для діагнозу F30-F39 Розлади настрою [афективні розлади] протягом 2022-2024 рр. спостерігалось зменшення частки жінок з 63% до 56%. Також незначне

зменшення зафіксовано для діагностичних груп F40-F48 Невротичні, пов'язані зі стресом та соматоформні розлади (-4%), F20-F29 Шизофренія, шизотипові стани та маячні розлади, (-3%), F70-F79 Розумова відсталість (-3%), F00-F09 Органічні, включаючи симптоматичні, психічні розлади (-2%).

Частки пацієнтів з діагнозами F00-F99, за статтю, 2022-2024 рр.

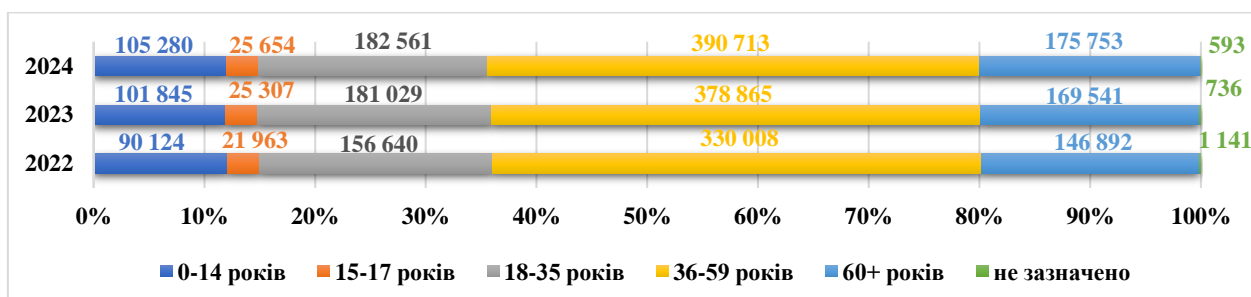

3. РОЗПОДІЛ КІЛЬКОСТІ ПАЦІЄНТІВ З ДІАГНОСТОВАНИМИ РОЗЛАДАМИ ПСИХІКИ І ПОВЕДІНКИ ЗА ВІКОВИМИ ГРУПАМИ

Віковий розподіл загальної кількості пацієнтів за діагнозами F00-F99 не зазнав суттєвих змін в період з 01.01.2022 року по 30.12.2024 року. Так, у 2024 році найбільша частка припадає на вікову групу 36-59 років – 390 713 осіб (44,4%), з яких 277 620 чоловіки та 113 093 жінки.

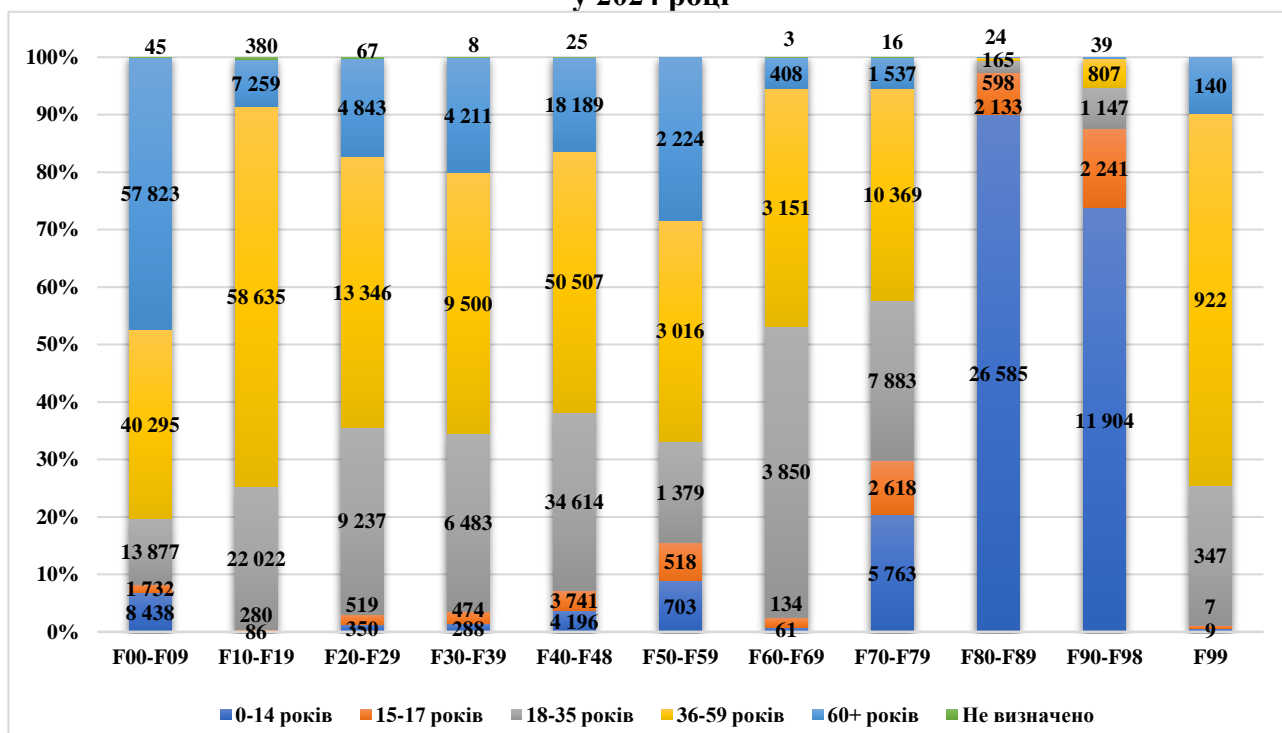
Як зазначалось раніше, частина пацієнтів мали більше одного діагностованого розладу психіки та поведінки, тому загальна кількість осіб з психіатричними діагнозами перевищує кількість унікальних пацієнтів протягом звітнього періоду.

Кількість пацієнтів з діагнозами F00-F99, за віком

Серед пацієнтів, яким у 2024 році було вперше встановлено діагноз групи розладів психіки та поведінки, найбільша частка припадає на вікову групу 36-59 років – 190 713 осіб (41,3%). Причому кількість чоловіків у цій групі (137 680 осіб) у 2,6 рази перевищує кількість жінок (53 033). Найменше нових пацієнтів зафіксовано серед осіб віком 15-17 років – 14 397 осіб (3,1%).

Кількість осіб за віковими групами, що мали вперше встановлений відповідний діагноз у 2024 році

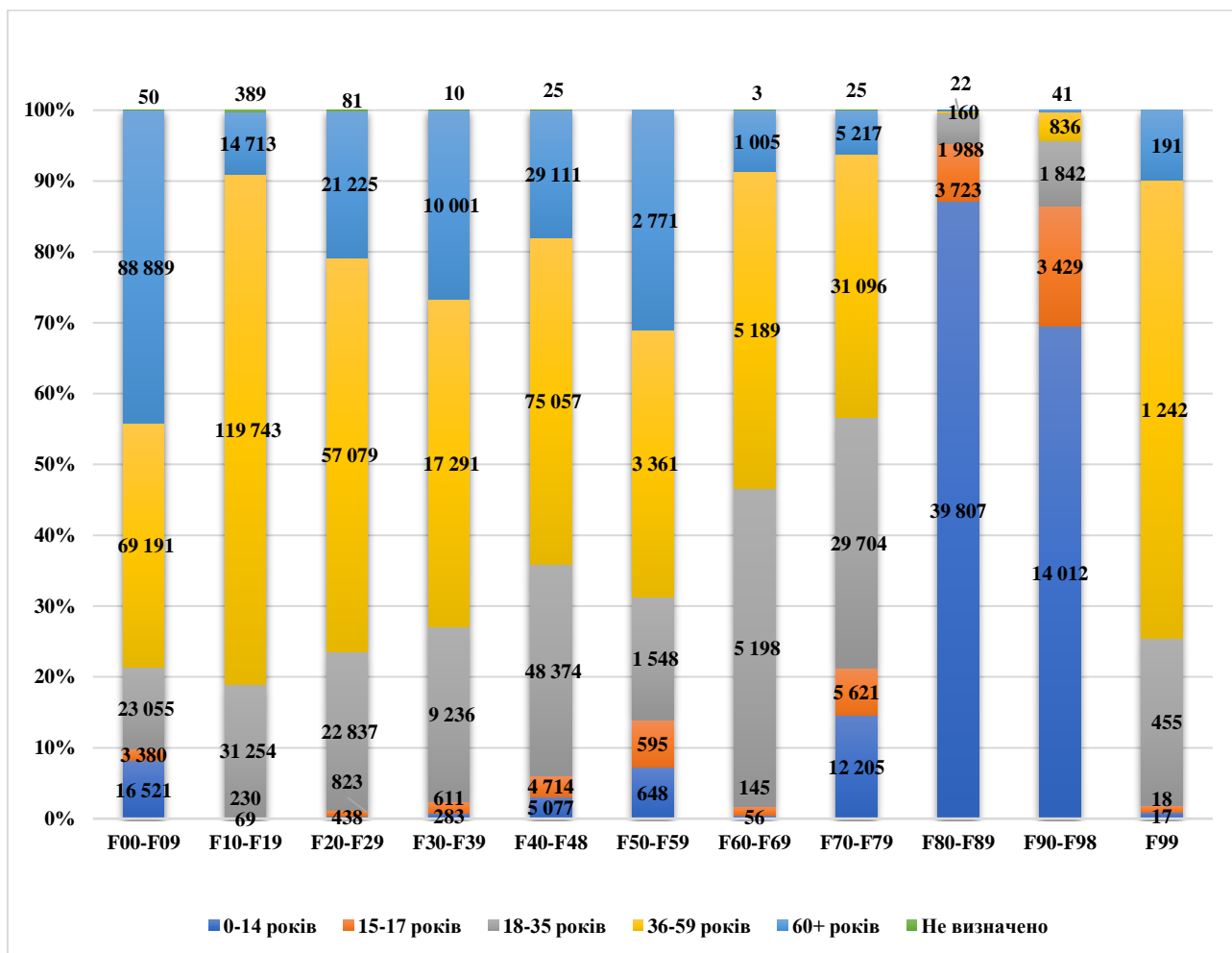

Спостерігаються відмінності щодо поширеності розладів залежно від віку. Так, діагнози F80-F89 Розлади, пов'язані з психологічним розвитком та F90-F98 Розлади поведінки та емоцій, які починаються здебільшого в дитячому та підлітковому віці переважають у віковій групі 0-14 років, а F00-F09 Органічні, включаючи симптоматичні, психічні розлади серед осіб від 60 років і старше.

Аналогічна картина спостерігається і для загальної кількості пацієнтів з відповідними основними діагнозами, які звертались до медичної системи у 2024 році. Розлади, пов'язані з психологічним розвитком (F80-F89) та розлади поведінки та емоцій, які починаються здебільшого в дитячому та підлітковому

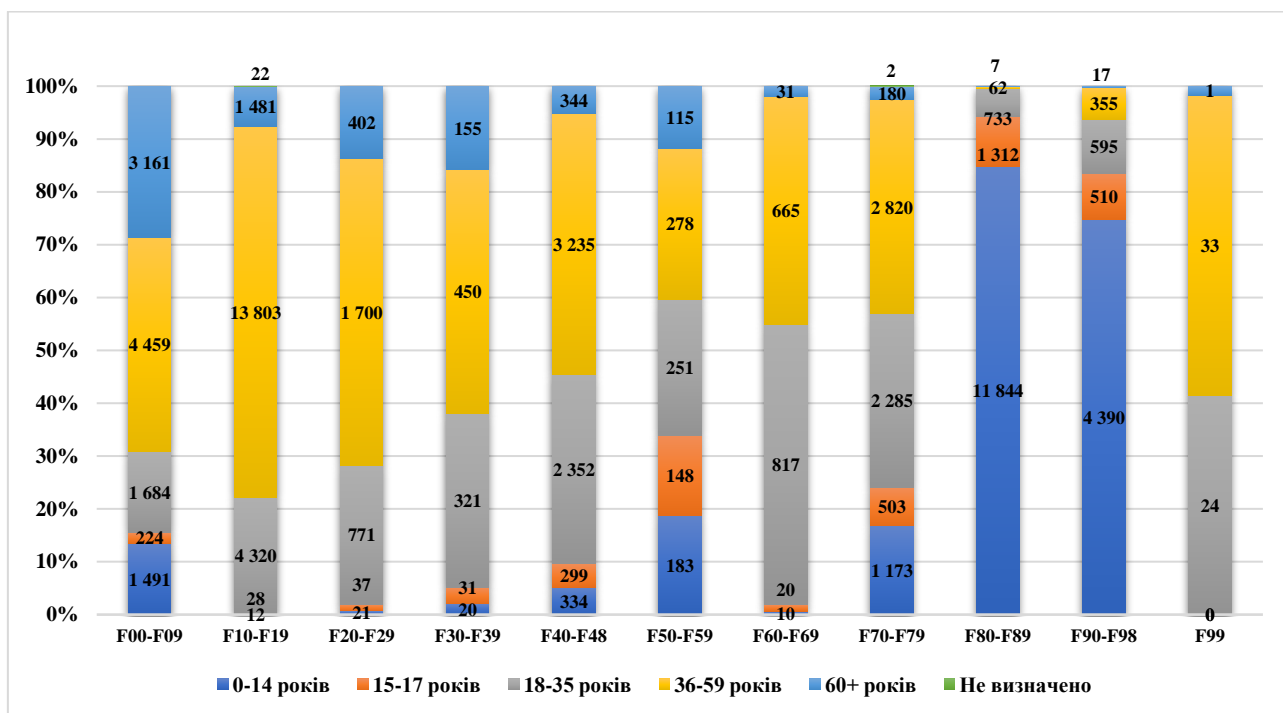
віці (F90-F98) переважають серед пацієнтів віком 0-14 років, а Органічні психічні розлади (F00-F09) – серед осіб віком від 60 років.

Кількість осіб за віковими групами з відповідним основним діагнозом у 2024 році

Частка пацієнтів з відповідним додатковим діагнозом найбільша серед осіб віком 36-59 років як для загальної групи розладів психіки і поведінки (39,5%), так і для окремих груп (за винятком F80-F89 Розлади, пов'язані з психологічним розвитком та F90-F98 Розлади поведінки та емоцій, які починаються здебільшого в дитячому та підлітковому віці, де переважають особи віком 0-14 років).

Кількість осіб за віковими групами з відповідним додатковим діагнозом у 2024 році

В період з 01.01.2022 року по 31.12.2024 року віковий розподіл пацієнтів з діагностованими розладами психіки та поведінки не зазнав значних змін. Водночас для деяких груп діагнозів відбулось збільшення частки певних вікових груп.

Так, серед осіб з діагнозами F30-F39 Розлади настрою [афективні розлади] частка пацієнтів віком 18-35 років зросла на 6,4%, з одночасним зменшенням частки осіб старше 60 років. Для групи діагнозів F50-F59 Поведінкові синдроми, пов'язані з фізіологічними розладами та фізичними факторами зафіксовано зменшення частки вікової групи 36-59 років на 6,8% та збільшення частки вікової категорії 60+ років. Серед осіб з встановленим діагнозом F99 Неуточнений психічний розлад частка пацієнтів віком 36-59 років зросла на 13,6%, в той час як частка осіб віком до 15 років зменшилась на 4,5%, віком 18-35 років – на 3,6%, а частка осіб старше 60 років – на 5,3%.

Підсумовуючи вищенаведені дані, можна виділити найпоширеніші (за кількістю осіб) основні та додаткові діагнози в кожній віковій групі:

Основні:

- **0-14 років:** F80-F89 Розлади, пов'язані з психологічним розвитком – 39 807 осіб (72% чоловіки та 28% жінки);

- **15-17 років:** F70-F79 Розумова відсталість – 5 621 особа (68% чоловіки та 32% жінки);
- **18-35 років:** F40-F48 Невротичні, пов'язані зі стресом та соматоформні розлади – 48 374 особи (65% чоловіки та 35% жінки);
- **36-59 років:** F10-F19 Розлади психіки та поведінки внаслідок вживання психоактивних речовин – 119 743 особи (88% чоловіки та 12% жінки);
- **60+ років:** F00-F09 Органічні, включаючи симптоматичні, психічні розлади – 88 889 осіб (34% чоловіки та 66% жінки).

Додаткові

- **0-14 років:** F80-F89 Розлади, пов'язані з психологічним розвитком – 11 844 осіб (74% чоловіки та 26% жінки);
- **15-17 років:** F80-F89 Розлади, пов'язані з психологічним розвитком – 1 312 осіб (78% чоловіки та 22% жінки);
- **18-35 років:** F10-F19 Розлади психіки та поведінки внаслідок вживання психоактивних речовин – 4 320 осіб (90% чоловіки та 10% жінки);
- **36-59 років:** F10-F19 Розлади психіки та поведінки внаслідок вживання психоактивних речовин – 13 803 особи (90% чоловіки та 10% жінки);
- **60+ років:** F00-F09 Органічні, включаючи симптоматичні, психічні розлади – 3 161 особа (34% чоловіки та 66% жінки).

Також у [Додатку 2](#) представлена коротка характеристика кожної групи діагнозів за основними показниками за 2023-2024 рр.

4. ГЕОГРАФІЧНИЙ РОЗПОДІЛ УНІКАЛЬНИХ ПАЦІЄНТІВ З ДІАГНОСТОВАНИМИ РОЗЛАДАМИ ПСИХІКИ І ПОВЕДІНКИ

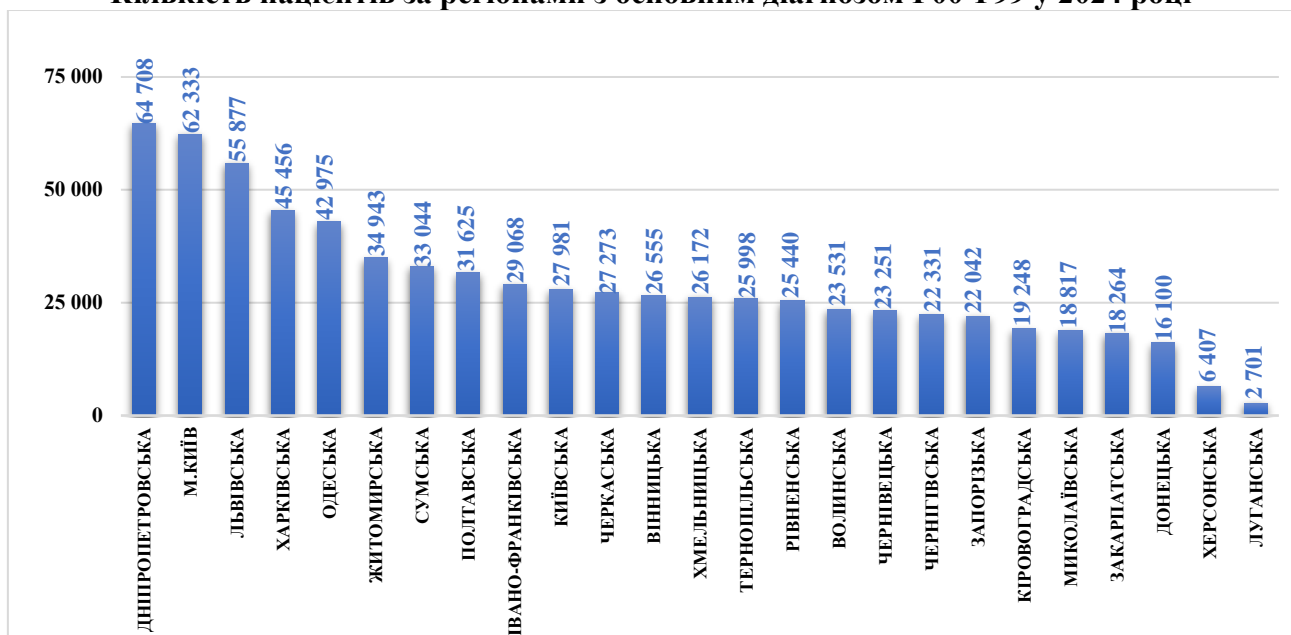
В розрізі окремих регіонів кількість осіб з діагностованими розладами психіки і поведінки відрізняється в залежності від регіону. У 2024 році найбільші показники (за унікальними пацієнтами) зафіксовано у Дніпропетровській області, на другому місці – м. Київ:

Регіон	Кількість унікальних пацієнтів з діагнозом F00-F99	Кількість пацієнтів, що мали вперше встановлений діагноз	Кількість пацієнтів з основним діагнозом F00-F99	Кількість пацієнтів з додатковим діагнозом F00-F99
ВІННИЦЬКА	26 715	14 869	26 555	1 809
ВОЛИНСЬКА	23 665	14 029	23 531	605
ДНІПРОПЕТРОВСЬКА	65 211	44 462	64 708	2 845
ДОНЕЦЬКА	16 298	7 339	16 100	1 385
ЖИТОМИРСЬКА	35 076	22 799	34 943	4 336
ЗАКАРПАТСЬКА	18 451	11 666	18 264	1 845
ЗАПОРІЗЬКА	22 187	15 828	22 042	2 794
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА	29 781	17 534	29 068	2 898
КИЇВСЬКА	28 529	19 838	27 981	2 255
КІРОВОГРАДСЬКА	19 556	12 208	19 248	1 667
ЛУГАНСЬКА	2 705	1 697	2 701	83
ЛЬВІВСЬКА	56 396	33 683	55 877	9 343
М.КИЇВ	62 660	38 920	62 333	3 642
МИКОЛАЇВСЬКА	19 048	11 370	18 817	1 486
ОДЕСЬКА	43 337	28 100	42 975	3 003
ПОЛТАВСЬКА	32 374	20 445	31 625	3 393
РІВНЕНСЬКА	25 660	15 236	25 440	1 503
СУМСЬКА	33 205	20 051	33 044	1 523
ТЕРНОПІЛЬСЬКА	26 334	17 217	25 998	3 051
ХАРКІВСЬКА	45 977	31 359	45 456	3 299
ХЕРСОНСЬКА	6 660	4 000	6 407	1 089
ХМЕЛЬНИЦЬКА	26 275	13 735	26 172	1 747
ЧЕРКАСЬКА	27 403	16 836	27 273	1 575
ЧЕРНІВЕЦЬКА	23 868	16 304	23 251	2 073
ЧЕРНІГІВСЬКА	22 645	12 646	22 331	1 849
Всього по Україні	740 016	462 171	2 319 379	193 330

Найвищі показники кількості пацієнтів з основним діагнозом розлад психіки та поведінки зафіксовано у Дніпропетровській області (64 708 осіб), м. Києві (62 333 особи) та у Львівській області (55 877 осіб). Найменше пацієнтів - у Донецькій (16 100 осіб), Херсонській (6 407 осіб) та Луганській (2 701 особа) областях.

Кількість пацієнтів за регіонами з основним діагнозом F00-F99 у 2024 році

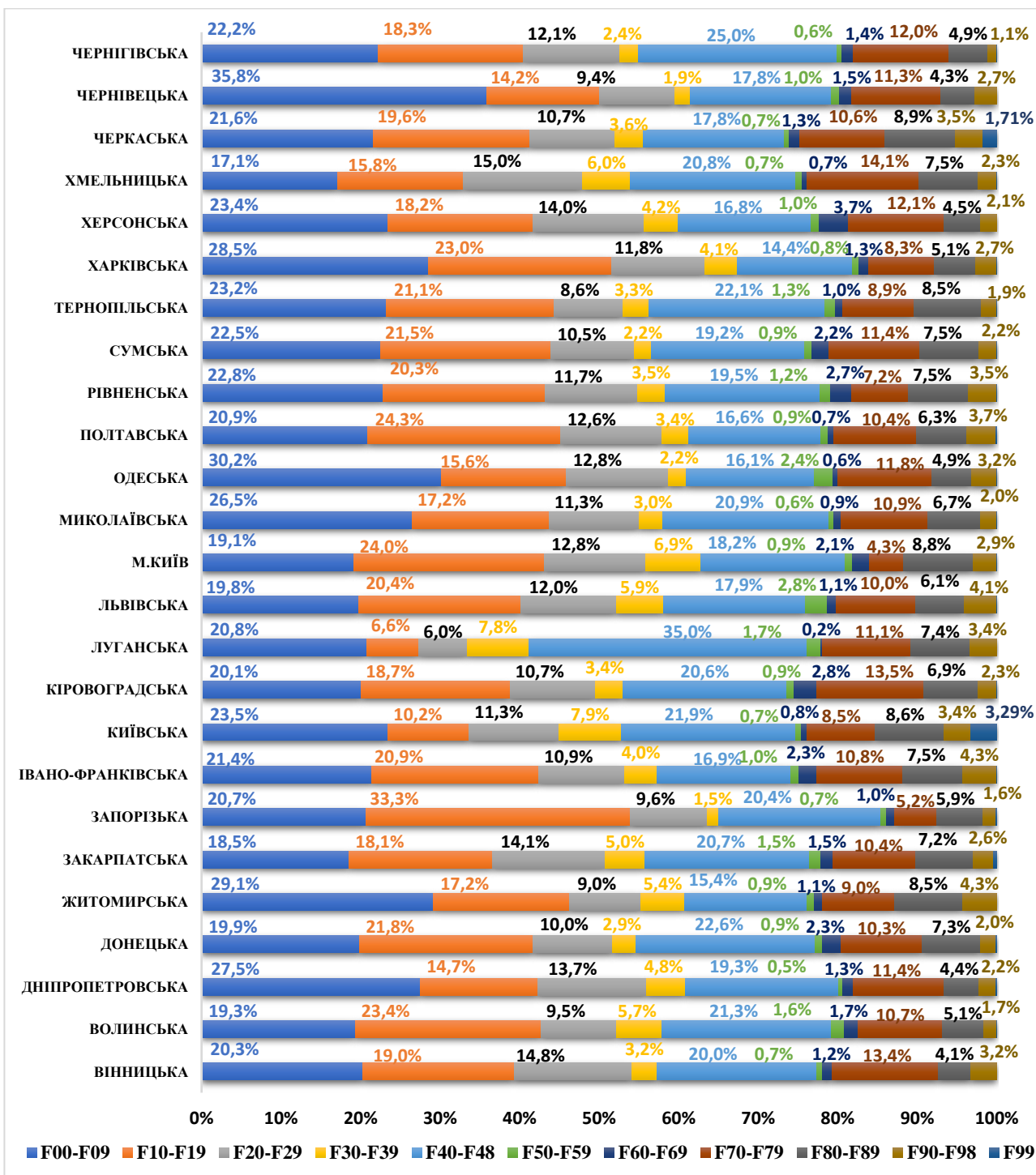

Щодо додаткових діагнозів, найбільшу кількість пацієнтів зафіксовано у Львівській області – 9 343 осіб, а найменшу – у Волинській (605 осіб) та Луганській (83 особи) областях.

Хоча певні регіони і демонструють високі показники за кількістю пацієнтів, доцільніше було б порівнювати кількості осіб з розладами психіки та поведінки на 100 тисяч осіб відповідного населення в регіоні, але наразі статистичні дані щодо кількості населення України після 2021 року відсутні.

У частині окремих діагнозів зафіксовано деякі відмінності у розподілі пацієнтів за регіонами. Так, у Дніпропетровській, Житомирській, Одеській, Харківській та Чернівецькій областях переважає частка органічних розладів, в той час як у Запорізькій зафіксовано найбільший показник серед регіонів за діагнозом Розлади психіки та поведінки внаслідок вживання ПАР. У м. Києві та Запорізькій області частка осіб з діагнозами F70-79 Розумова відсталість майже вдвічі менша за середній показник по Україні (10,3%). Водночас у двох регіонах (Київська область – 3,29%, Черкаська область - 1,7%) частка пацієнтів з діагнозом F99 Неуточнений психічний розлад значно перевищує середній показник по країні (0,3%).

Частки осіб з діагнозами F00-F99 за регіонами, 2024 рік

5. ДИНАМІКА КІЛЬКОСТІ ТА РОЗПОДІЛ ЗА СТАТТЮ І ВІКОВИМИ ГРУПАМИ ПАЦІЄНТІВ З ДІАГНОСТОВАНИМИ РОЗЛАДАМИ ПСИХІКИ І ПОВЕДІНКИ ВНАСЛІДОК ВЖИВАННЯ ПАР

Серед осіб, що мають встановлений діагноз розладу психіки та поведінки понад п'яту частину складають пацієнти з розладами психіки та поведінки внаслідок вживання ПАР (за 2024 рік це 22,1% – 163 175 осіб).

Всього з діагнозами F10-F19 у 2022 році звертались за медичними послугами 162 609 осіб, у 2023 році – 180 590 осіб, у 2024 році – 163 175 осіб. Варто зазначити, що середній відсоток нових випадків розладів психіки та поведінки внаслідок вживання ПАР є вищим, ніж цей показник для загальної групи діагнозів Розладів психіки і поведінки F00-F99.

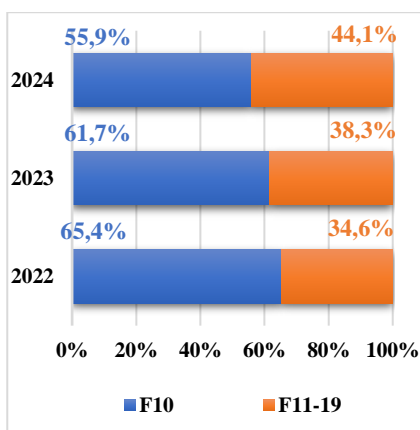
Код діагнозу за МКХ-10	2022			2023			2024		
	Кількість унікальних пацієнтів з відповідним діагнозом	Кількість пацієнтів, що мали вперше встановлений діагноз протягом звітного періоду	% нових випадків	Кількість унікальних пацієнтів з відповідним діагнозом	Кількість пацієнтів, що мали вперше встановлений діагноз протягом звітного періоду	% нових випадків	Кількість унікальних пацієнтів з відповідним діагнозом	Кількість пацієнтів, що мали вперше встановлений діагноз протягом звітного періоду	% нових випадків
F10 Розлади психіки та поведінки внаслідок вживання алкоголю	116 495	92 205	79,1%	123 129	76 973	62,5%	105 068	60 148	57,2%
F11 Розлади психіки та поведінки внаслідок вживання опіоїдів	32 082	12 598	39,3%	38 875	13 361	34,4%	40 985	9 521	23,2%
F12 Розлади психіки та поведінки внаслідок вживання канабіноїдів	3 364	2 709	80,5%	3 384	2 363	69,8%	2 569	1 760	68,5%
F13 Розлади психіки та поведінки внаслідок вживання седативних чи снодійних засобів	119	103	86,6%	201	178	88,6%	277	180	65,0%
F14 Розлади психіки та поведінки внаслідок вживання кокаїну	7	5	71,4%	17	16	94,1%	15	12	80,0%
F15 Розлади психіки та поведінки внаслідок вживання інших стимуляторів, включаючи кофеїн	1 981	1 688	85,2%	2 797	2 368	84,7%	2 608	1 985	76,1%
F16 Розлади психіки та поведінки внаслідок вживання галюциногенів	41	29	70,7%	34	26	76,5%	226	222	98,2%
F17 Розлади психіки та поведінки внаслідок вживання тютюну	6 264	5 973	95,4%	9 066	7 660	84,5%	7 533	6 199	82,3%
F18 Розлади психіки та поведінки внаслідок вживання легких розчинників	32	22	68,8%	27	20	74,1%	10	9	90,0%
F19 Розлади психіки та поведінки внаслідок вживання декількох препаратів та інших психоактивних речовин	8 768	6 840	78,0%	11 072	7 765	70,1%	12 768	8 626	67,6%
Всього F10-19 Розлади психіки та поведінки внаслідок вживання психоактивних речовин	162 609	122 172	75,1%	180 590	110 730	61,3%	163 675	88 662	54,3%

Кількість осіб з діагнозами групи F10-19 Розлади психіки та поведінки внаслідок вживання психоактивних речовин в період з 01.01.2022 р. по 30.12.2024 р.

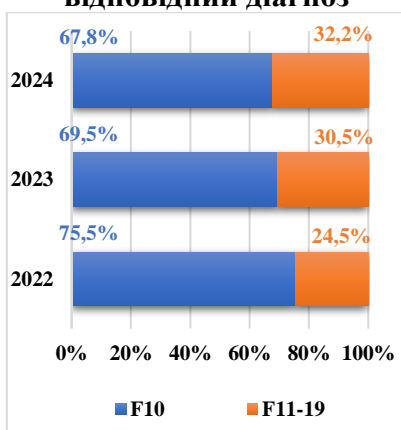

Частка розладів психіки і поведінки, пов'язаних з вживанням алкоголю (F10) зменшилась відносно розладів, викликаних вживанням інших ПАР, з 65,4% у 2022 році до 55,9% у 2024 році для осіб з відповідним основним діагнозом. Серед пацієнтів, яким діагноз був встановлений вперше це 75,5% у 2022 році та 69,5% у 2023 році. Щодо додаткових діагнозів, зафіксовано збільшення частки розладів, пов'язаних з вживанням алкоголю, відносно розладів, спричинених вживанням інших ПАР, з 78,7% у 2022 році до 81,6% у 2023 році. Станом на 30.12.2024 цей показник знизився до 76,8%.

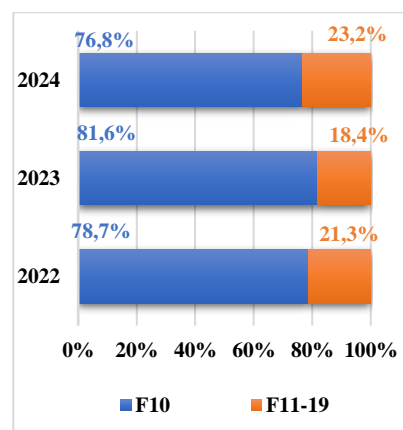
Частки осіб з відповідним основним діагнозом

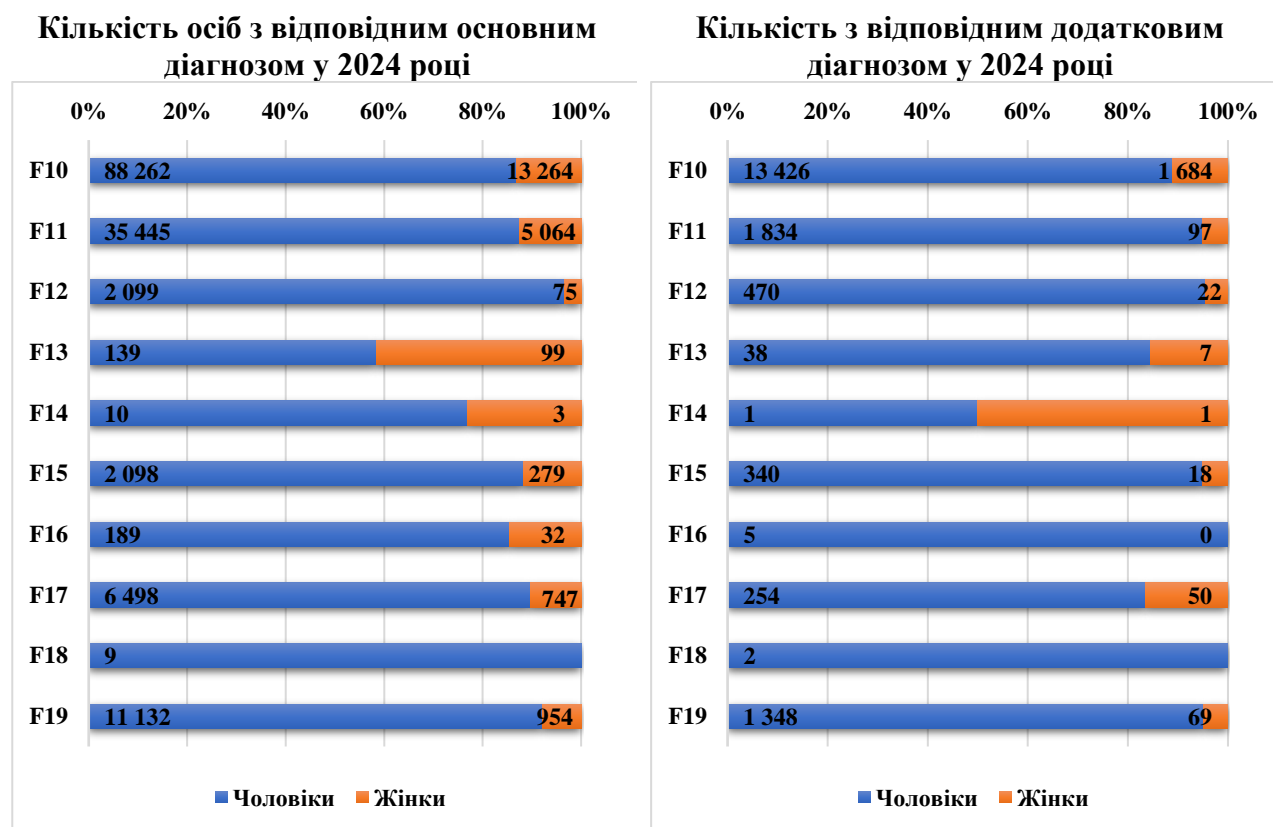
Частки осіб, що мали вперше встановлений відповідний діагноз

Частки осіб з відповідним додатковим діагнозом

Аналізуючи розподіл кількості осіб з діагностованими розладами психіки і поведінки внаслідок вживання ПАР за 2024 рік за статтю, бачимо, що чоловіки переважають серед пацієнтів з основними та додатковими діагнозами.

В розрізі вікових груп як за відповідним основним, так і за додатковим діагнозом переважають особи віком

36-59 років з розладами психіки та поведінки внаслідок вживання:

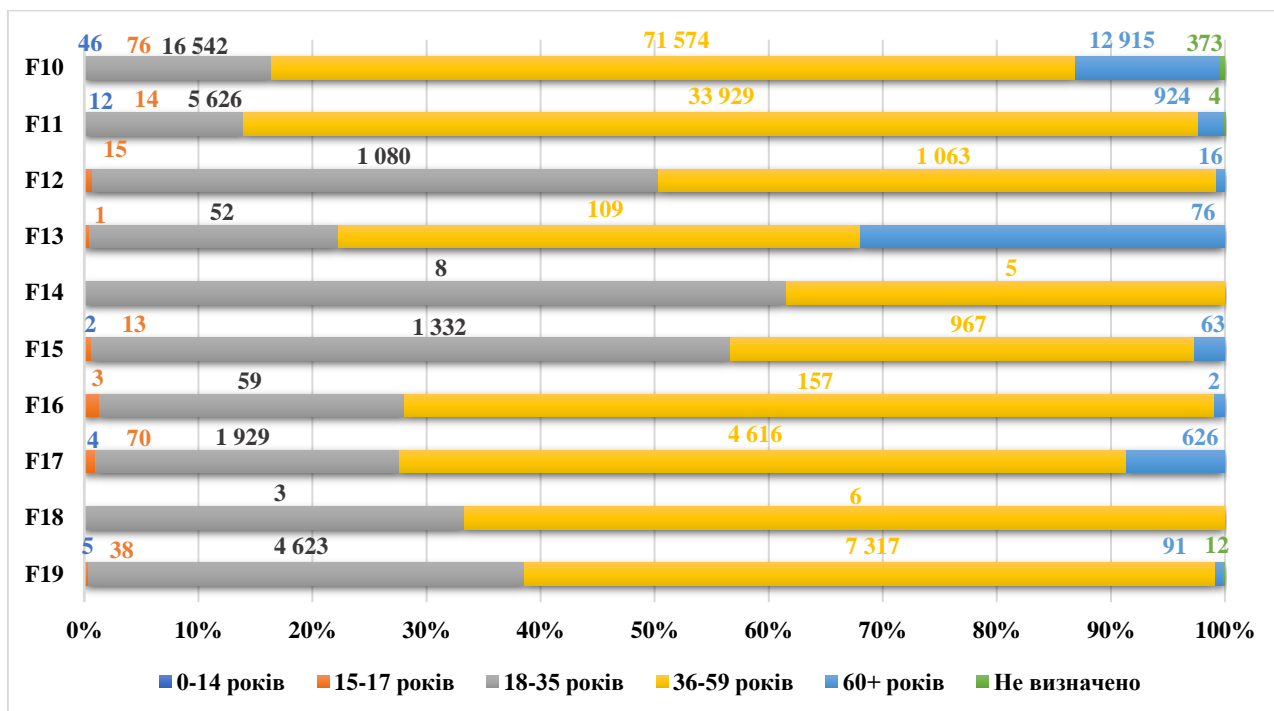
- алкоголю (F10)
- опіоїдів (F11)
- седативних чи снодійних засобів (F13)
- галюциногенів (F16)
- тютюну (F17)
- декількох препаратів та інших психоактивних речовин (F19);

18-35 років з розладами психіки та поведінки внаслідок вживання:

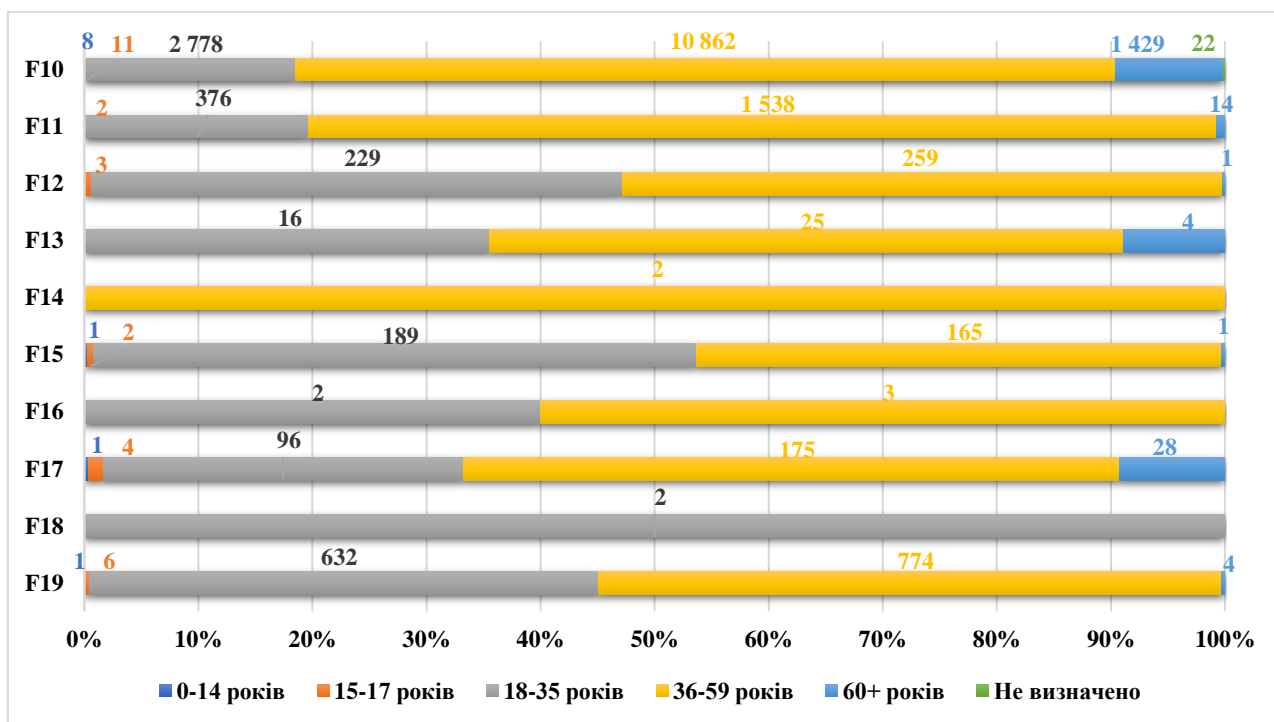
- канабіноїдів (F12),
- інших стимуляторів, включаючи кофеїн (F15);

Розлади психіки і поведінки внаслідок вживання кокаїну (F14) та легких розчинників (F18) зафіксовані лише серед двох вікових категорій: 18-35 та 36-59 років, але через незначну (менше 20 осіб) кількість пацієнтів не можна достовірно стверджувати про переважання однієї з вікових груп над іншою для цих діагнозів.

Кількість осіб за віковими групами з відповідним основним діагнозом у 2024 році

Кількість осіб за віковими групами з відповідним додатковим діагнозом у 2024 році

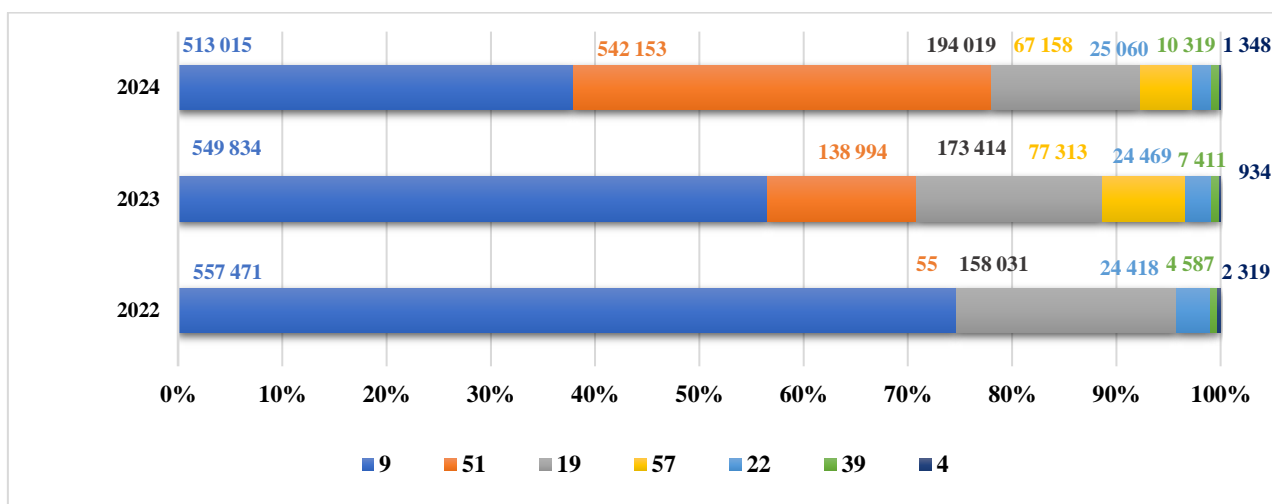
Варто зазначити, що кількість звернень за медичною допомогою не завжди відображає рівень поширеності вживання певного виду ПАР у відповідній групі. Натомість проаналізовані дані можуть свідчити про вираженість негативних тенденцій та наслідків такого вживання та потребу у розвитку мережі надавачів сервісів та розширенню доступу до таких сервісів (наприклад яка існує для лікування опіюдної залежності, на протипагу відсутності для лікування розладів спричинених вживанням інших типів ПАР).

6. ДИНАМІКА КІЛЬКОСТІ ТА РОЗПОДІЛ ЗА ПАКЕТАМИ НАДАНИХ ПОСЛУГ ПАЦІЄНТІВ З ДІАГНОСТОВАНИМИ РОЗЛАДАМИ ПСИХІКИ І ПОВЕДІНКИ

В період з 01.01.2022 року по 30.12.2024 року медична допомога особам з діагностованими розладами психіки і поведінки надавалась за такими пакетами послуг:

- 4 – Стаціонарна допомога дорослим та дітям без проведення хірургічних операцій.
- 9 – Профілактика, діагностика, спостереження та лікування в амбулаторних умовах (включає в себе надання послуг з амбулаторної психіатричної допомоги).
- 19 – Психіатрична допомога дорослим та дітям у стаціонарних умовах.
- 22 – Лікування осіб із психічними та поведінковими розладами внаслідок вживання опіоїдів із використанням препаратів замісної підтримувальної терапії.
- 39 – Психіатрична допомога дорослим та дітям, яка надається мобільними мультидисциплінарними командами.
- 51 – Супровід і лікування дорослих та дітей з психічними розладами на первинному рівні медичної допомоги.
- 57 – Готовність та забезпечення надання медичної допомоги населенню, яке перебуває на території, де ведуться бойові дії.

Кількість осіб з діагностованими розладами психіки і поведінки, яким надавалась медична допомога, за пакетами послуг

Найбільша кількість пацієнтів з психіатричними діагнозами отримали послуги в амбулаторних умовах за пакетами №9 та 51. Психіатрична допомога дорослим та дітям у стаціонарних умовах посіла третю сходинку за кількістю пацієнтів, яким було надано послуги в межах програми медичних гарантій.

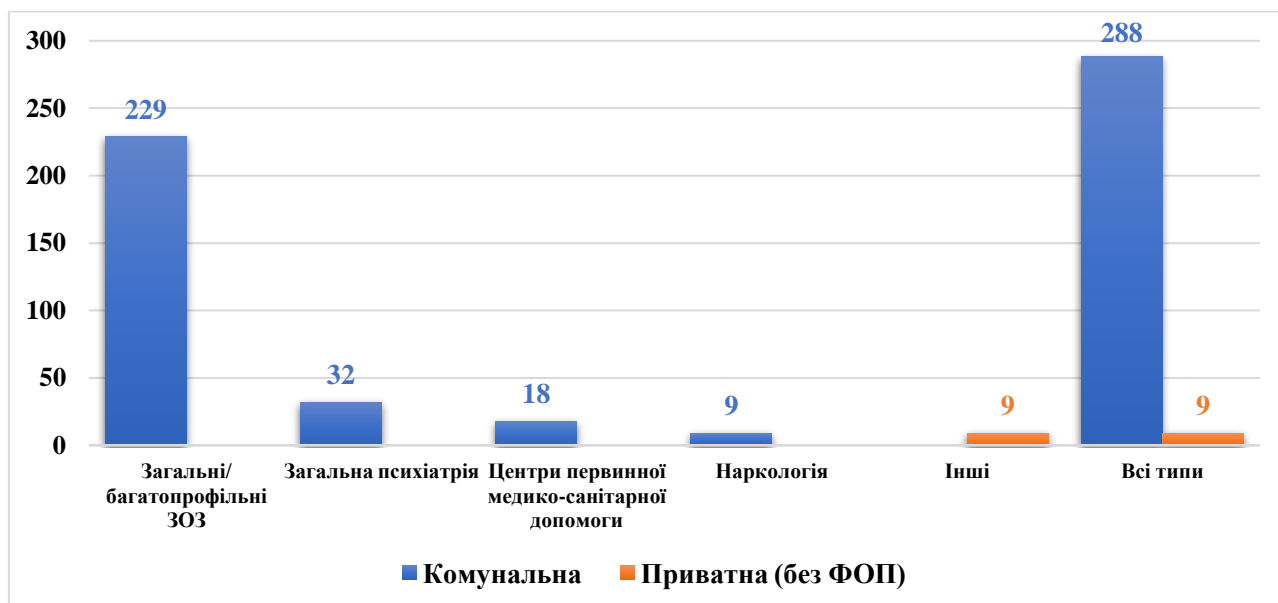
Варто зазначити, що у 2024 році найбільше послуг пацієнтам з психічними та поведінковими розладами в рамках ПМГ було надано саме за пакетом 51 – Супровід і лікування дорослих та дітей з психічними розладами на первинному рівні медичної допомоги, з одночасним зменшенням частки послуг за пакетом 9 (Профілактика, діагностика, спостереження та лікування в амбулаторних умовах).

Найменше пацієнтів (за весь період) отримали послуги за пакетами 39 – Психіатрична допомога дорослим та дітям, яка надається мобільними мультидисциплінарними командами та 4 – Стаціонарна допомога дорослим та дітям без проведення хірургічних операцій (послуги за даним пакетом, ймовірно, надавались особам з психіатричними діагнозами, що не були основною причиною звернення пацієнта до медичної системи).

7. ЗАКЛАДИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я, ЩО ЗАКЛУЧИЛИ ДОГОВОРИ З НСЗУ ПРО НАДАННЯ ПСИХІАТРИЧНОЇ ДОПОМОГИ У 2024 РОЦІ

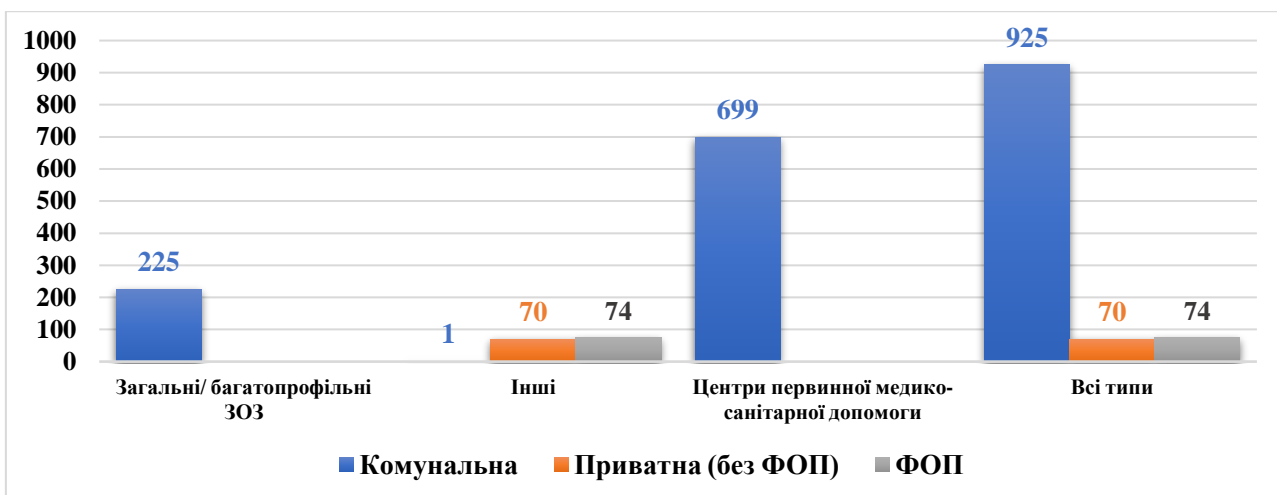
За даними НСЗУ (<https://edata.e-health.gov.ua/e-data/dashboard>) у 2024 році 297 ЗОЗ заключили договори про надання психіатричної допомоги за програмою медичних гарантій (пакети 19, 22, 39). З них 288 – це заклади комунальної та державної форми власності, а 9 – приватні ЗОЗ.

Кількість ЗОЗ за типом закладу, що підписали договори з НСЗУ про надання психіатричної допомоги за ПМГ (пакети 19, 22, 39) у 2024 році

Також 1 069 ЗОЗ мали договори щодо надання послуг за пакетом 51 (Супровід і лікування дорослих та дітей з психічними розладами на первинному рівні медичної допомоги.). З них 925 – це заклади комунальної і державної форми власності, а 144 – приватні ЗОЗ та ФОП.

Кількість ЗОЗ за типом закладу, що підписали договори з НСЗУ про надання психіатричної допомоги за ПМГ (пакет 51) у 2024 році

Найбільше підписаних договорів (серед ЗОЗ усіх форм власності) про надання послуг за пакетом 51 – Супровід і лікування дорослих та дітей з психічними розладами на первинному рівні медичної допомоги, на другому місці – пакет 22 – Лікування осіб із психічними та поведінковими розладами внаслідок вживання опіоїдів із використанням препаратів замісної підтримувальної терапії.

Кількість ЗОЗ за типом власності, що підписали договори з НСЗУ про надання психіатричної допомоги за ПМГ (пакети 19, 22, 39) у 2024 році

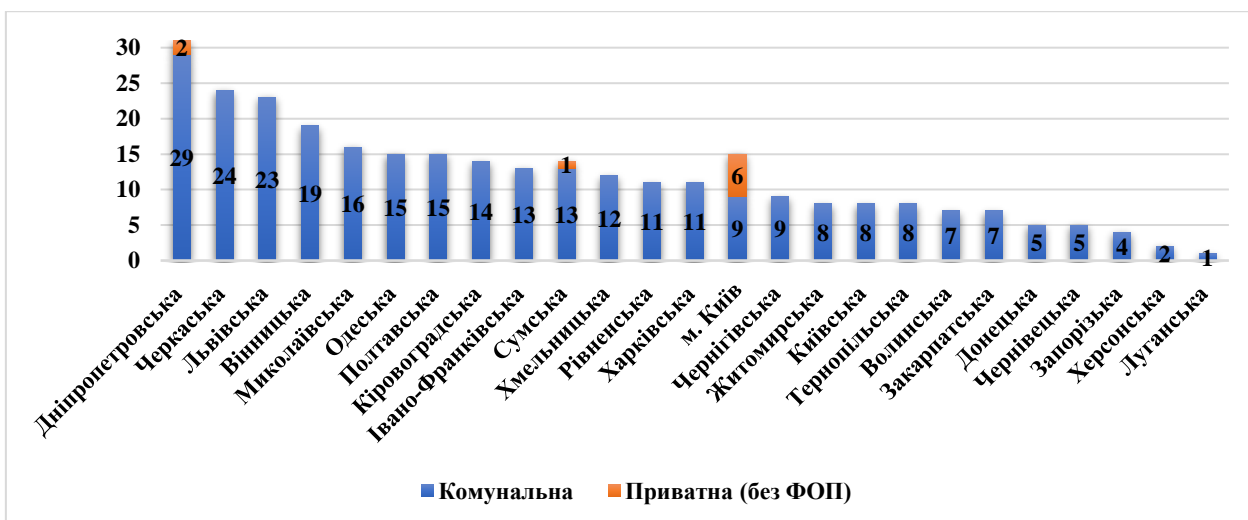
Кількість ЗОЗ за типом власності, що підписали договори з НСЗУ про надання психіатричної допомоги за ПМГ (пакет 51) у 2024 році

Як видно з графіків, основну частину (89,3%) складають заклади комунальної форми власності. Частка приватного сектору є значно меншою, і в основному зосереджена на супроводі і лікування дорослих та дітей з психічними розладами на первинному рівні медичної допомоги (93,5% від усіх підписаних договорів приватними ЗОЗ та ФОП за пакетами 19, 22, 39, 51).

В розрізі регіонів, найбільша кількість комунальних ЗОЗ, що мають підписані договори за пакетами 19, 22, 39 ПМГ, зосереджена в Дніпропетровській (29), Черкаській (24) та Львівській (23) областях, найменше – в Чернівецькій (5), Запорізькій (4) та Херсонській (2). Приватні ЗОЗ наявні у Дніпропетровській (2), Сумській (1) областях та м. Києві (6).

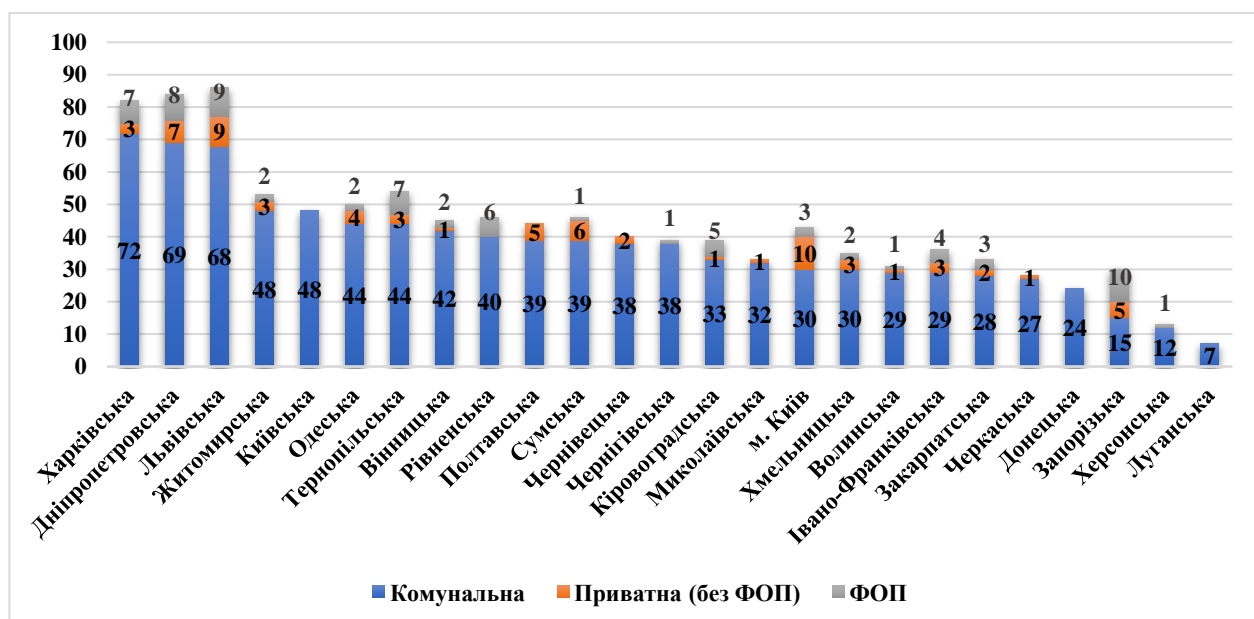
Кількість ЗОЗ за регіонами, що підписали договори з НСЗУ про надання психіатричної допомоги за програмою ПМГ (пакети 19, 22, 39) у 2024 році

Серед регіонів з найбільшою кількістю підписаних договорів за ПМГ (пакет 51) в комунальному секторі – Харківська (72), Дніпропетровська (69) та Львівська (68) області. Найменше комунальних ЗОЗ, що мають підписані договори за цим пакетом у Донецькій (24), Запорізькій (15) та Херсонській (12) областях.

За кількістю приватних ЗОЗ, що підписали договори з НСЗУ про надання психіатричної допомоги за пакетом 51, перше місце займає м. Київ (10), а у Київській, Рівненській, Чернігівській, Донецькій та Херсонській областях такі ЗОЗ взагалі відсутні. Серед ФОП найбільше договорів за цим пакетом було підписано у Запорізькій (10), Львівській (9) та Дніпропетровській (8) областях. У Київській, Полтавській, Чернівецькій, Миколаївській, Черкаській та Донецькій областях такі договори з ФОП відсутні.

Кількість ЗОЗ за регіонами, що підписали договори з НСЗУ про надання психіатричної допомоги за програмою ПМГ (пакет 51) у 2024 році

ВИСНОВКИ

1. Протягом 2024 року, за даними ЕСОЗ, 740 016 унікальних пацієнтів отримали лікування психічних та поведінкових розладів відповідно до діагнозів групи кодів F00-F99. З них, 62,5% від загальної кількості осіб, які отримували лікування у 2024 році, мали вперше встановлений діагноз.

Загальна кількість осіб з діагностованими розладами психіки та поведінки (дані з 2022 по 2024 рр) має тенденцію до зростання, водночас співвідношення між окремими діагностичними групами залишається відносно сталим.

2. Щодо поширеності психічних розладів серед осіб, які отримували медичні послуги:

на першому місці – органічні психічні розлади (F00-F09);

на другому – розлади психіки і поведінки внаслідок вживання ПАР (F10-F19);

на третьому – невротичні розлади (F40-F48).

Понад п'яту частину всіх розладів психіки та поведінки складають розлади психіки та поведінки внаслідок вживання ПАР, включаючи алкоголь.

3. Серед осіб з діагностованими розладами психіки та поведінки переважають чоловіки, їх кількість становить 63,9% (562 531 особа), частка жінок – 36,1% (318 023 особи).

У групах діагнозів Розлади настрою [афективні розлади] (F30-F39) та Поведінкові синдроми, пов'язані з фізіологічними розладами та фізичними факторами (F50-F59) незначно переважають жінки (56% від загальної кількості пацієнтів, що мали медичні записи за відповідним основним діагнозом), в той час як для решти груп спостерігається більша кількість чоловіків. Найбільше пацієнтів чоловічої статі серед осіб з діагнозами:

F10-F19 Розлади психіки та поведінки внаслідок вживання психоактивних речовин (88%),

F99 Неуточнений психічний розлад (80%),

F60-F69 Розлади зрілої особистості та поведінкові розлади (74%),

F80-F89 Розлади, пов'язані з психологічним розвитком (73%),

F90-F98 Розлади поведінки та емоцій, які починаються здебільшого в дитячому та підлітковому віці (70%).

4. Частка осіб, які отримали медичну допомогу щодо лікування одного діагнозу становить 84%, в той час як 16% – це пацієнти, які мали звернення щодо лікування декількох психіатричних діагнозів протягом року.

5. Найбільша частка осіб з загальної кількості пацієнтів з діагностованими розладами психіки і поведінки (та в розрізі окремих груп діагнозів), припадає на вікову групу 36-59 років.

6. Географічний розподіл кількості пацієнтів є неоднорідним, що пов'язано як з кількістю населення, що проживає в певному регіоні, так і з доступністю медичних послуг, зокрема наявністю ЗОЗ, що можуть надавати відповідну допомогу.

7. У 2024 році в рамках Програми медичних гарантій найбільше пацієнтів з діагностованими розладами психіки та поведінки отримали послуги в рамках пакету 51 – Супровід і лікування дорослих та дітей з психічними розладами на первинному рівні медичної допомоги (542 153 особи) і пакету 9 – Профілактика, діагностика, спостереження та лікування в амбулаторних умовах (513 015 осіб).

Додаток 1

УЗАГАЛЬНЕНІ ДАНІ ЩОДО КІЛЬКОСТІ ОСІБ З ДІАГНОЗАМИ F00-F99 ЗА 2022-2024

Код діагнозу за МКХ-10	2022			2023			2024		
	Кількість унікальних пацієнтів, що мали медичні записи в звітному періоді за відповідним діагнозом	Кількість пацієнтів, що мали вперше встановлений діагноз протягом звітного періоду	% нових випадків	Кількість унікальних пацієнтів, що мали медичні записи в звітному періоді за відповідним діагнозом	Кількість пацієнтів, що мали вперше встановлений діагноз протягом звітного періоду	% нових випадків	Кількість унікальних пацієнтів, що мали медичні записи в звітному періоді за відповідним діагнозом	Кількість пацієнтів, що мали вперше встановлений діагноз протягом звітного періоду	% нових випадків
F00-F09 Органічні, включаючи симптоматичні, психічні розлади	158 549	110 174	69,5%	194 114	121 218	62,4%	206 411	122 210	59,2%
F10-F19 Розлади психіки та поведінки внаслідок вживання психоактивних речовин	169 153	122 172	72,2%	188 602	110 730	58,7%	172 059	88 662	51,5%
F20-F29 Шизофренія, шизотипові стани та маячні розлади	108 559	49 788	45,9%	106 868	34 670	32,4%	103 203	28 362	27,5%
F30-F39 Розлади настрою [афективні розлади]	30 853	20 116	65,2%	34 445	19 236	55,8%	37 921	20 964	55,3%
F40-F48 Невротичні, пов'язані зі стресом та соматоформні розлади	104 521	82 942	79,4%	139 833	98 534	70,5%	166 147	111 272	67,0%
F50-F59 Поведінкові синдроми, пов'язані з фізіологічними розладами та фізичними факторами	5 973	5 060	84,7%	7 490	6 053	80,8%	9 798	7 840	80,0%

F60-F69 Розлади зрілої особистості та поведінкові розлади	9 460	7 053	74,6%	11 741	7 577	64,5%	12 588	7 607	60,4%
F70-F79 Розумова відсталість	87 633	50 771	57,9%	93 023	36 445	39,2%	87 354	28 186	32,3%
F80-F89 Розлади, пов'язані з психологічним розвитком	50 993	32 714	64,2%	57 134	32 128	56,2%	57 838	29 505	51,0%
F90-F98 Розлади поведінки та емоцій, які починаються здебільшого в дитячому та підлітковому віці	20 296	13 724	67,6%	23 161	15 059	65,0%	25 255	16 138	63,9%
F99 Неуточнений психічний розлад	778	178	22,9%	912	459	50,3%	1 980	1 425	72,0%
Всього F00-F99 Розлади психіки та поведінки	746 768	494 692	66,2%	857 323	482 109	56,2%	880 554	462 171	52,5%
Всього <u>унікальних</u> пацієнтів з діагнозами F00-F99 Розлади психіки та поведінки	649 171	494 692	76,2%	730 836	482 109	66,0%	740 016	462 171	62,5%

КОРОТКА ХАРАКТЕРИСТИКА ГРУП ДІАГНОЗІВ ЗА 2023-2024

Діагностична група	F00-F09		F10-F19		F20-F29		F30-F39		F40-F48		F50-F59		F60-F69		F70-F79		F80-F89		F90-F98		F99		
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	
Кількість пацієнтів з відповідним діагнозом (основним або додатковим)	194 114	206 411	188 602	172 059	106 868	103 203	34 445	37 921	139 833	166 147	7 490	9 798	11 741	12 588	93 023	87 354	57 134	57 838	23 161	25 255	912	1 980	
З них чоловіки	55,2%	56,3%	87,6%	87,7%	54,1%	55,7%	38,8%	43,7%	52,1%	53,0%	47,9%	44,9%	75,6%	73,1%	64,5%	66,2%	72,2%	72,8%	71,4%	71,4%	68,1%	80,8%	
З них жінки	44,8%	43,7%	12,4%	12,3%	45,9%	44,3%	61,2%	56,3%	47,9%	47,0%	52,1%	55,1%	24,4%	26,9%	35,5%	33,8%	27,8%	27,2%	28,6%	28,6%	31,9%	19,2%	
З них за віком:	0-14 років	8,5%	8,3%	0,1%	0,0%	0,4%	0,4%	0,7%	0,8%	3,1%	3,2%	9,2%	8,4%	0,5%	0,5%	15,2%	15,1%	86,7%	86,6%	68,7%	70,7%	2,3%	0,9%
	15-17 років	1,8%	1,7%	0,2%	0,1%	0,8%	0,8%	1,7%	1,7%	3,0%	3,0%	8,7%	7,3%	1,4%	1,3%	6,6%	6,7%	8,4%	8,5%	16,9%	15,2%	2,1%	0,9%
	18-35 років	12,2%	11,6%	20,7%	19,1%	22,1%	22,3%	21,8%	24,9%	30,0%	29,9%	19,3%	18,1%	44,6%	45,8%	36,0%	35,0%	4,4%	4,6%	9,9%	9,3%	27,3%	24,1%
	36-59 років	33,9%	34,6%	69,3%	71,8%	55,6%	55,7%	45,7%	46,1%	45,6%	46,2%	35,7%	36,9%	44,4%	44,2%	36,3%	37,0%	0,5%	0,4%	4,2%	4,5%	59,8%	64,4%
	60+ років	43,6%	43,8%	9,5%	8,7%	21,0%	20,7%	30,1%	26,6%	18,3%	17,7%	27,1%	29,4%	9,0%	8,2%	5,9%	6,1%	0,0%	0,1%	0,2%	0,2%	8,6%	9,7%
Частка осіб з вперше встановленим діагнозом	62,4%	59,2%	58,7%	51,5%	32,4%	27,5%	55,8%	55,3%	70,5%	67,0%	80,8%	80,0%	64,5%	60,4%	39,2%	32,3%	56,2%	51,0%	65,0%	63,9%	50,3%	72,0%	
Кількість пацієнтів з відповідним основним діагнозом	190 517	201 086	183 508	166 398	106 496	102 483	34 170	37 432	136 932	162 358	7 097	8 923	11 308	11 596	90 890	83 868	46 713	45 700	19 410	20 160	887	1 923	
Кількість пацієнтів з відповідним додатковим діагнозом	7 432	11 019	19 201	19 666	1 558	2 931	534	977	4 370	6 564	457	975	738	1 543	3 991	6 963	11 961	13 958	4 305	5 867	26	58	